

29. neděle v mezidobí B I

VSTUPNÍ ANTIFONA Žl 17,6.8

Volám k tobě, protože mě vyslyšíš, Bože, popřej mi sluchu, slyš mé slovo!
Opatruj mě jako zřítelnici oka, do stínu svých perutí mě ukryj.

Uvedení do bohoslužby

Odvěkým problémem lidské společnosti je správné používání moci. Je tu však vždy nebezpečí jejího zneužití. Už Bible zná řešení, jen je přijmout: Moc není k panování, ale ke službě. Nemysleme přitom jen na prezidenty a vlády. Každý z nás má někoho pod sebou, v každém z nás se stále odehrává zápas mezi diktátorem a služebníkem. Vyznejme pokorně svá provinění proti sloužící lásce.

Nebo:

Církev plní příkaz, který obdržela skrze apoštoly od Krista Pána, proto slaví Kristovu památku vzpomínkou zvláště na jeho požehnané utrpení, slavné vzkříšení a nanebevstoupení. V anamnézi eucharistické modlitby si připomínáme nezměrnou Boží lásku, konkrétně projevenou vším tím, co pro nás Kristus přijal a podstoupil. Dalším prvkem je zde přinesení oběti: Při slavení této památky Církev, a to především ta, která je tu teď shromážděna, obětuje v Duchu svatém neposkvrněnou oběť Otcí; usiluje o to, aby se věřící učili obětovat nejen neposkvrněnou oběť, ale i sebe samé, aby byli den ze dne Kristem Prostředníkem vedeni ke sjednocení s Bohem a mezi sebou, aby tak Bůh byl všechno ve všech.

Říká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Všemohoucí Bože, od tebe máme všechno dobré a v tvých rukou je celý náš život; dej, ať chceme vždycky to, co chceš ty, a ať ti sloužíme s upřímným srdcem. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Uvedení do 1. čtení

V postavě Služebníka, jak ho líčí v prvním čtení prorok Izaiáš, můžeme rozeznat Pána Ježíše: Svě utrpení obětoval za jiné. Vlastně bychom v tom Služebníku měli rozeznat i sami sebe, jenže nechybí nám k tomu trpělivost k snášení životních trampot?

Nebo:

První čtení z proroka Izaiáše je částí tzv. 4. písně o trpícím Služebníku. Liturgie dnes přebírá jen ty verše, které hovoří o zástupné úloze Služebníka.

Tato tajemná postava se nedá ztotožnit s Izaiášem, ani s perským osvoboditelem Kýrem, či se Zorobábelem, ani s izraelským národem, ale jen s Mesiášem Nové smlouvy.

1. ČTENÍ *Iz 53,10-11 Jestliže dá Hospodinův Služebník v oběť svůj život, uzří potomstvo, které bude žít dlouho.*

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Hospodinu se zalíbilo
zdrtit svého Služebníka utrpením;
jestliže dá na usmíření svůj život,
uzří potomstvo, které bude žít dlouho,
skrze něho se zdaří Hospodinův plán.
Pro útrapy své duše uvidí světlo,
nasytí se svým poznáním.
Můj spravedlivý Služebník ospravedlní mnohé,
neboť sám ponese jejich viny.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Ži 33,4-5.18-19.20+22 Odp.: 22a

Odp.: Ať spočine na nás, Hospodine, tvé milosrdenství.

Hospodinovo slovo je správné, - spolehlivé je celé jeho dílo. - Miluje spravedlnost a právo, - země je plná Hospodinovy milosti.

Odp.

Hospodinovo oko bdí nad těmi, kdo se ho bojí, - nad těmi, kdo doufají v jeho milost, - aby jejich duše vyrval ze smrti, - aby jim život zachoval za hladu.

Odp.

Naše duše vyhlíží Hospodina, - on sám je naše pomoc a štít. - Ať spočine na nás, Hospodine, tvé milosrdenství, - jak doufáme v tebe.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

List Židům vysvětluje, proč se na Pána Ježíše můžeme obracet s naprostou důvěrou. Není to nějaký neosobní a bezcitný Úřad, ale je to náš soucitný Bratr a milosrdný Boží Syn.

Nebo:

Ježíšova solidarita se projevuje i po nanebevstoupení. On totiž všechno ví a nám rozumí, protože prožil to, co my, a proto můžeme přistoupit s důvěrou k trůnu jeho milosrdenství.

2. ČTENÍ Žid 4,14-16 *Přistupujme proto s důvěrou k trůnu milosti.*

Čtení z listu Židům.

Bratři a sestry!

Máme vynikajícího velekněze, který prošel až do nejvyššího nebe: je to Ježíš, Boží Syn. Proto se pevně držme svého vyznání. Náš velekněz není takový, že by nebyl schopen mít soucit s námi, slabými. Naopak! Vždyť on sám byl vyzkoušen ve všem možném jako my, ale nikdy se nedopustil hříchu. Přistupujme proto s důvěrou k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a našli milost, kdykoli potřebujeme pomoci.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Mr 10,45

Aleluja. Syn člověka přišel, aby sloužil -
a dal svůj život jako výkupné za všechny. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Není pro nás jiné cesty, ať se nám to líbí nebo ne, než následovat Ježíše s jeho křížem. Poslouchejme, s jakou bezpodmínečností to Pán Ježíš zdůrazňuje.

Nebo:

Ježíš kráčí do Jeruzaléma vstříc potupnému ponížení. Učedníci však zatím stále nechápou tuto cestu, jak dosvědčuje i jejich prosba o čestné místo. A tak Ježíšovi nezbyvá, než je znovu poučit o pravém žebříčku hodnot: být tím posledním, sloužit druhým skrze sebedarování na kříži. A učedníci mají následovat svého Mistra i v tomto postoji ponížení ve službě.

EVANGELIUM Mk 10,35-45 *Syn člověka přišel, aby dal svůj život jako výkupné za všechny.*

Slova svatého evangelia podle Marka.

K Ježíšovi přistoupili Zebedeovi synové Jakub a Jan a řekli mu: „Mistře, rádi bychom, kdybys nám splnil, oč tě požádáme.“

Odpověděl jim: „Co chcete, abych pro vás udělal?“

Řekli mu: „Dej, ať v tvé slávě zasedneme jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici.“

Ale Ježíš jim řekl: „Nevíte, co chcete. Můžete pít kalich, který já piji, nebo dát se ponořit v křest, ve který já budu ponořen?“

Oni mu odpověděli: „Můžeme!“

Ježíš jim řekl: „Kalich, který já piji, pít budete, a v křest, ve který já budu ponořen, ponoření budete. Ale posadit po mé pravici nebo levici není má věc, nýbrž je pro ty, kterým je to připraveno.“

Když to slyšelo ostatních deset, rozmrzeli se na Jakuba a Jana. Ježíš si je zavolal a řekl jim: „Víte, že ti, kdo se pokládají za panovníky, tvrdě vládnou národům a velmoži dávají cítit svou moc. Mezi vámi však tomu tak nebude. Ale kdo by chtěl být mezi vámi veliký, ať je vaším služebníkem, a kdo by chtěl být mezi vámi prvním, ať je otrokem všech. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

CESTA K VELIKOSTI

Pán Ježíš nám dnes v evangeliu dává návod, jak udělat ze svého života něco velkého, jak se stát velikým. Kdo by nechtěl být veliký, slavný a mít úspěch? Ale není to podivná cesta k úspěchu, k níž nás Pán Ježíš vybízí? „Kdo chce být mezi vámi veliký, ať je vaším služebníkem!“ Copak cesta k velikosti není právě opačná? Copak se neříká, že kdo to chce někam dotáhnout, musí dát stranou všechny ohledy, zapomenout na všechna přikázání a hrabat pro sebe, jen a jen pro sebe? Copak velicí někomu slouží? Ti si přece nechávají sloužit, služebnickovat od druhých. A proti téhle lidské zkušenosti stojí Ježíšův návod: „Kdo se mezi vámi chce stát velikým, buď služebníkem druhých!“ Všimněte si, že Pán Ježíš tu neodsuzuje touhu po velikosti. Každý se máme snažit udělat ze svého života něco velkého. Pán Ježíš té snaze ukazuje správný směr: neusiluj o velikost v panování, raději chtěj lidem kolem sebe dobře sloužit.

Ještě že to je takhle! Kdyby o ceně lidského života rozhodoval jen společenský úspěch, jak by to bylo kruté pro lidi, kteří nejsou rvaví, kteří jsou méně zdatní či nemocní. Ti by se pak museli považovat za méněcenné. Pán Ježíš naštěstí prohlašuje, že velikost života není ve rvavém předhánění a soutěžení, ale ve službě druhým a v pomáhání. Ale může toto být smyslem života i pro lidi mimořádně schopné? Ano, může. Vždyť to byl životní program i pro samotného Ježíše. Ten o sobě řekl: „Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sám sloužil.“ Náš život v následování Krista má tedy být životem služby v malém i ve velkém. To vytváří nový vztah k lidem. Už nejde o to, abychom druhé předstihli, abychom na ně hleděli jako na konkurenty, které je nutno porazit, ale jako na své bližní, kterým můžeme podat pomocnou ruku a žít s nimi v pokoji.

Uvědomujete si velikost této změny postoje, tohoto vztahu? Život zaměřený na boj o úspěch je plný neklidu, drásá nervy a přináší zklamání. Jestliže vychováváme děti k této ctižádostivosti, nechystáme jim do života nic příjemného. Jsou tedy dvě cesty lidského života: cesta velikosti v panování a předbíhání druhých, a cesta velikosti ve službě. Po které se dáme? Ale pozor! U té cesty služby je ještě něco, o čem jsme dosud nemluvili, něco, co rozhoduje o

její ceně a kvalitě. Je to láska. Ten, kdo chce sloužit, musí to dělat laskavě, vlídně, s láskou a rád. Známe paní, která slouží své rodině od rána do večera, až do strhání. A přesto je všem pro postrach, protože o tom, co pro druhé dělá, pořád mluví, pořád všem připomíná, jak se pro ně dře a obětuje, a jak málo vděčnosti jí za to projevují. Křesťanské je chtít být veliký ve službě a ne v panování, v tyranizování. Křesťanské je posloužit s úsměvem, s láskou a rád.

TI, KTEŘÍ V MANŽELSTVÍ ZTROSKOTALI

Ve čtení z listu Židům jsme dnes slyšeli: „Náš velekněz, Ježíš, Boží Syn, není takový, že by nebyl schopen mít soucit s námi, slabými. Přistupujme proto s důvěrou k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství, kdykoli potřebujeme pomoci.“ Platí toto milosrdenství našeho Pána Ježíše i těm, kteří ztroskotali se svým celoživotním projektem manželské věrnosti a rozvedli se? Platí toto milosrdenství i na Církev a její zákony, platí i na nás, křesťany? Kdo má oči k vidění, může vidět, jak bolavě se rozvody prožívají: Jak vysoké jsou počty sebevražd a těžkých onemocnění následkem rozvodu. Jak postižení jsou vyvráceni ze svých kolejí, jak trpí děti a celé rodiny, jak narostou potíže v práci i ve škole. Jak dlouhotrvající je proces léčení těchto duševních, hmotných i společenských škod.

Jaké je naše milosrdenství k těmto postiženým, jaká naše ochota ke křesťanské pomoci? Jaké jsou možnosti pomoci těm, co zůstali sami? Snad každý z nás má mezi svými známými někoho postiženého rozvodem. Mnozí z nich se cítí poznamenání, ostýchají se jít mezi lidi i do kostela. Je tu však zkušenost, že lidé se často lehkomyšlně berou, ale málokdy se lehkomyšlně rozvádějí. Někdy je rozhodnutí k rozvodu velmi statečný čin. Vždyť člověk tím dává najevo veřejnosti, že udělal velikou životní chybu a že ztroskotal. Vydává se všanc odsudkům veřejnosti, těch, kteří se rádi kochají lidským trápením. Je třeba, aby se našel někdo, kdo jim podá přátelskou pomocnou ruku. A kdo jiný, než my křesťané jsme povinni jim přátelsky povědět: Bůh po člověku nežádá nic, co je nemožné. Co se tedy ukázalo jako lidsky nemožné, není hříšné. Je to jen špatné a bolavé.

Je třeba je pozvat do kostela. Říci jim při setkání: „Pojďte se mnou, stavím se pro vás!“ Ve farním společenství budou mít ochranu proti osamělosti. Nedělní bohoslužba a kázání jim pomohou celou tragédii psychicky zpracovat, uvědomit si své vlastní chyby a spoluvinu, litovat jich a hledat nápravu škod, povahově dospět. Dozrát s pomocí zkušeného duchovního vůdce, zpovědníka. Když rozvedení tuto pomoc nenajdou, zpravidla zahořknou a zatrpknou v nedůvěřivém samotářství, nebo se střemhlav vrhnou do nového neuváženého dobrodružství. Starozákonní jméno Boží je Jahve. To znamená: „Já jsem ten, který je tu pro vás.“ Kdo žije bez partnera, ten má čerpat svou sílu z tohoto Božího příslibu zviditelněného farním společenstvím a dobrými přáteli.

Je možné pomoci i těm, kteří se znovu oženili či vdaly? Poslyšte úryvek z dopisu: „Víš, kým jsem jako mladá dívka nejvíce pohrdala? Ženami, které se rozvedly a podruhé vdaly. Dnes věřím, když mne můj muž opustil, že to sám Bůh poslal mým dětem pěstouna Josefa, aby jim nahradil všechno, co postrádaly bez otce, a co já jsem jim v jejich dospívání sama nemohla nahradit. Žádná žena dětem při výchově muže nenahradí.“ Tohle je pohled zvnitřku na nové manželství po rozvodu a ať chceme nebo nechceme, stále jich přibývá i mezi katolíky úměrně s růstem počtu rozvodů. Co na to církevní právník? Říká: „Pro katolického křesťana je svátostné manželství zásadně nerozlučné. Ale každá zásada, každé pravidlo zná své výjimky. Každý zákon má prováděcí nařízení, jak se má v různých situacích uplatňovat. Ale všechny okolnosti a všechny životní situace v žádném lidském zákoně zahrnout nelze, zvláště tam, kde se jedná o věci svědomí, věci vnitřní nepatří před soudce. Soud o vnitřních pohnutkách je třeba ponechat Bohu.“

Rozvedení a znovu oddaní potřebují pomoc a ne pohrdavé odmítání věřících lidí. Skrze svátost křtu zůstávají nadále křesťany. Je třeba je přátelsky zvát a pomáhat jim, aby se jak jen mohou podíleli dál na životě farního společenství. Je třeba věnovat pozornost jejich dětem. V encyklice *Familiaris consortio* se žádá důkladné rozeznávání a rozlišování různých situací, a za určitých podmínek se jim otvírá i přístup ke svátostem. Vždyť Bohu záleží na zduchu každého života! Objektivně je situace znovu oddaných neřešitelná, ale subjektivně je v mnoha případech zcela na místě připuštění ke svátostem. Nelze přece považovat za svátostné takové soužití manželů, které by pro oba i pro děti bylo peklem. Znovu svátost manželství už přijmout nemohou, ale mohou spolu svatě žít.

A co říci na ty, kteří žijí spolu jen tak, na hromádce, bez občanského i církevního sňatku, v konkubinátu? Když je tolik trápení s rozvodem: u soudu i v kostele, když se to tak často nevyvede, není lépe se neženit či nevdávat? Už apoštolové byli toho mínění, když jim Pán Ježíš zdůraznil, že člověk nemá rozlučovat, co Bůh spojil. Je stále více takových, kteří žijí jako druh a družka. Jedni ze strachu, protože poznali hrůzu rozvodu u svých rodičů či přátel. Jiní proto, že nedozráli k schopnosti závazně se pro něco rozhodnout. Starší tak zůstávají proto, aby nepřišli o vdovský důchod. A jsou i takoví, ač nemnozí, kteří manželství jako instituci vůbec neuznávají. Většina mladých dnes považuje řádné manželství sice za žádoucí ideál, ale bojí se, že by to zatím nezvládli. Bojí se hrůz rozvodu, kdyby ztroskotali. A tak žijí ve stálé nejistotě, pod stálým tlakem. Denně si musí dokazovat svou lásku a to není snadný život. Žijí bez dětí a sní o tom, že se jednou doopravdy vdají či ožení.

Někteří jsou k tomuhle vedení dětinským postojem: chtějí ze spolužití urvat co nejvíce pro sebe, ale nic dávat jako protihodnotu. Nechtějí se vázat, ztratit svobodu. V pozadí takového jednání je nedostatek zralosti, dospělosti, neschopnost se závazně rozhodnout. A tak trápí sebe i obě rodiny rodičů. Jaká je pomoc? Mnozí slušní lidé se od takových partnerů instinktivně odvracejí a

vyhýbají se jim. Ale právě tito nenásilnou pomoc velmi potřebují. Třeba od mladých přátel, kteří lépe prošli dobou známosti a průpravou k manželství, na kterých uvidí, jak v jistotě manželství vzniká domov pro manžele a bezpečné hnízdo pro děti; jak právě křesťanská víra nabízí účinné řešení různých zmatků: jak pevné svátostné pouto skýtá ochranu a oporu ve zlých chvílích. Jak manželství na zkoušku je jako bydlení v bytě, na který nemáš dekret.

A tak nezbyvá, než konstatovat, že dosud nikdo nevynalezl lepší formu soužití, než je manželství. Všechny alternativní pokusy, a bylo jich dost, to znovu a znovu prokázaly. Je jen potřeba od mládí se pro schopnost v páru vychovávat. Je jen potřeba v době dostatečně dlouhé známosti vzájemný vztah pěstovat, jako se šlechtí stromek v zahradnictví. Je potřeba těm, kteří v pokusu o založení domova ztroskotali, pomáhat ze všech sil. To jsou dnes ti nejčastější zranění na cestách života, které jako v Ježíšově podobenství jedni míjejí bez pomoci a druhí jim pomáhají. Buďme tedy milosrdnými samaritány!

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Prosme teď Boha Otce a Stvořitele našeho světa:

Za všechny lidi, kteří upřímně pomáhají k budování lepšího a spravedlivějšího světa, aby jejich snaha přinesla dobrý užitek.

Za vládcy a státníky, aby přestali prosazovat sobecké zájmy vlastní, a mysleli na společné dobro lidstva.

Za ty, kdo nosí jméno křesťanů, aby nespolehali na lidskou moc a majetek, ale na sílu Boží milosti a svou lásku.

Za všechny poctivě pracující, aby měli ze své práce radost a užitek.

Za zaměstnané maminky, aby jim doma všichni ochotně pomáhali.

Za nás všechny, abychom nechtěli lidem kolem sebe panovat, ale sloužit.

Za všechny naše zemřelé, aby jejich dobré skutky se staly jejich pokladem v nebi.

Vlij do srdcí našich mladých bratří touhu po kněžské službě, odvahu poslechnout tvé volání a s vírou tě následovat.

O to tě, Bože, prosíme, ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Přispěj nám, Bože, na pomoc, ať konáme tuto službu s vnitřní opravdovostí a ochotou, aby nás oběť, na které máme účast, očistila a obnovila. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

PREFACE 5. PRO NEDĚLE V MEZIDOBÍ

Tvorstvo chválí Stvořitele

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávejme díky Bohu, našemu Otci.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky. Neboť ty jsi Stvořitel všeho: celý vesmír má v tobě počátek a ve tvých rukou je všechn čas. Člověka jsi stvořil k svému obrazu a svěřil mu nesmírnost světa, aby vládl nade vším tvorstvem a ve všem tě velebil a oslavoval skrze našeho Pána, Ježíše Krista. A proto ti děkujeme a s celým vesmírem a všemi nebeskými zástupy hlásáme tvé veliké skutky a voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ ŽI 33,18-19

Hospodinovo oko bdí nad těmi, kdo se ho bojí, nad těmi, kdo doufají v jeho milost, aby jejich duše vyrval ze smrti, aby jim život zachoval za hladu.

Nebo: Mr 10,45

Syn člověka přišel, aby dal svůj život jako výkupné za všechny.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Prosíme tě, Bože, dej, ať nám přijímání svátostného pokrmu pomáhá, abychom správně užívali věcí pomíjejících a celým srdcem toužili po tom, co je věčné. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

K ZAMYŠLENÍ

Je třeba najít společnou řeč s Bohem. Po hříchu v ráji si člověk a Bůh přestali rozumět. Člověk chce být jako Bůh, chce vládnout, rozhodovat a mít první místo; chce, aby Bůh učinil, oč ho požádá. Tak to v dnešním úryvku Markova evangelia vyjadřují bratři Jakub a Jan Zebedeovi. Ostatních deset apoštolů na tom není lépe, na Jakuba a Jana se hněvají. Člověk nerozumí a ani nechce rozumět slovu sloužit. Když se člověk nemůže stát Bohem, stal se Bůh člověkem. Sestoupil na rovinu člověka a stal se jeho partnerem a bližním, v Kristu se cele odevzdal do Otcovy vůle a zvolil poslední místo, místo služebníka, místo otroka. Naučil člověka, jak se může stát nikoli Bohem, ale Božím dítětem.